

Asia: VN/30163/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston kulttuuripoliittiseksi selonteoksi

Visio

**Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon visiota?
Kyllä / En. Jos ette, kuvailkaa mahdolliset muutostarpeet.**

Kyllä

Mahdolliset muutostarpeet.

-

Tavoitteet

Kannatatteko kulttuuripoliittisen selonteon neljää tavoitetta?

Kyllä, tavoitteet vastaavat omaa näkemystäni

Jos vastasitte en, kuvailkaa tiiviisti mahdolliset muutostarpeet.

-

Toimenpide-ehdotukset

Tässä on lueteltu yhdeksän toimenpidekokonaisuutta. Mitkä raportin toimenpide-ehdotuksista ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa? Valitse ensin yksi (1) haluamasi toimenpidekokonaisuus ja kirjoita sen jälkeen haluamasi toimenpide-ehdotukset alla olevaan tilaan kaikki peräkkäin. Valitse yhteensä enintään viisi (5).

Kulttuurin perusta tulevaisuuskestäväksi [1. Kulttuurin perusta tulevaisuudenkestäväksi Kulttuurin perustan tulevaisuuskestäväksi vahvistaminen on ensisijaisen tärkeää kulttuuripalveluiden ja -toiminnan kestävyysvarmistamiseksi. Jokaisella on oikeus osallistua kulttuuriin ja taiteeseen varhaislapsuudesta lähtien koko elämän ajan. Tämän oikeuden toteutuminen on keskeinen periaate kulttuuripoliittisessa työssä. Lisäksi kulttuurialan tietoperustan ajantasaisuus ja hyödynnettävyyden parantaminen ovat välttämättömiä kulttuurin vaikutusten mittaamiseksi ja päätöksenteon ohjaamiseksi. 2. Kulttuurin tekijät avainasemassa Ilman kulttuurin tekijöitä ei ole sisältöjä. On tärkeää parantaa taide- ja kulttuurialan tekijöiden osaamisen tunnistamista ja hyödyntämistä.

Eryityisesti kulttuuri- ja luovien alojen tekijöiden työmarkkina-asemaa tulee vahvistaa parantamalla korvaus-, palkkio- ja sosiaaliturvajärjestelmiä, ottaen huomioon myös epätyypilliset työsuhteet. Tulevaisuudessa tarvitaan yhä enemmän julkisen ja yksityisen sektorin yhteisrahoitusmallien kokeiluja ja edistämistä kulttuuripalveluiden monipuolisuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi. 3. Pitkäjänteistä ja monialaista kulttuuripoliittikkaa Tarvitsemme pysyvän ja neuvoantavan toimielimen, joka kykenee seuraamaan ja arvioimaan kulttuuripoliittisen selonteon toteutumista. Toimielimen perustamista ennen tarvitaan kuitenkin sitoutumista kulttuuripoliittisessa selonteossa kuvattuihin pitkän aikavälin toimenpiteisiin sekä tavoitteisiin.]

Oma roolinne tulevassa toimeenpanossa

Millaisena näette oman tai edustamanne tahon roolin kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanossa?

Etelä-Pohjanmaan liitolla on merkittävä rooli kulttuuripoliittisen selonteon toimeenpanossa aluekehitysviranomaisena, joka vastaa alueen kehittämisen kokonaisuudesta. Alueiden kehittäminen on vuorovaikutukseen perustuvaa monitasoista ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä, jossa valtio, maakuntien liitot, kunnat ja muut toimijat tekevät tiivistä yhteistyötä. Tämä työ perustuu sekä kansallisiin tavoitteisiin että alueellisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin.

Aluekehityslain mukaisesti kulttuurilla on keskeinen rooli alueiden kehittämisessä ja hyvinvoinnin edistämisessä. Maakuntien liittojen tehtävänä on edistää aluekehityslain mukaan taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävä kehitystä, jossa kulttuuri on kiinteä osa.

Selonteon toimeenpanon osalta liitolla on erityisen tärkeä rooli kulttuuripalvelujen ja -strategioiden kehittämisessä ja koordinoinnissa alueella. Toimimme sillanrakentajina valtakunnallisen kulttuuripoliittikan ja alueellisten sekä paikallisten tarpeiden välillä varmistaen, että kulttuuripalvelut ja resurssit jakautuvat tasapuolisesti myös pienille kunnille ja maaseutualueille.

Teemme tiivistä yhteistyötä alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa ja hyödynnämme laajoja verkostojamme edistääksemme kulttuurin ja luovien alojen kehitystä alueellamme. Haluamme tukea alueemme kulttuuritoimijoita ja kuntia toteuttamaan selonteon tavoitteita käytännössä ja edistää kulttuurin saatavuutta kaikille asukkaille Etelä-Pohjanmaalla.

Tiivistelmä näkemyksistänne

Tähän voitte kirjoittaa mahdolliset muut kulttuuripoliittista selontekoa koskevat huomionne.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää pitkäjänteistä, hallituskaudet ylittävää kulttuuripoliittista selontekoa erittäin tärkeänä sekä maakunnallisen kulttuurin kehittämistyön että kulttuuripoliittikan näkökulmasta. Selonteko ja sen visio, tavoitteet ja toimenpiteet tarjoavat välttämättömän pohjan taiteen, kulttuurin ja luovien alojen pitkäaikaiselle strategiselle suunnittelulle ja kehittämiselle. Pidämme selontekoa ja sen linjauksia hyvin kannatettavina.

Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää kuitenkin merkittävää valtion taloudellista tukea ja sitoutumista valittuihin tavoitteisiin. Erityisen tärkeää on turvata riittävät resurssit, jotka huomioivat kuntien eriytymiskehityksen. Tämä on olennainen haaste erityisesti maaseutumaisille ja pienille kunnille, joiden resurssit kulttuuripalveluiden tarjoamiseen ovat rajallisemmat, ja joiden rakenteet eivät tue yksittäisten taiteen ja kulttuurin ammattilasten kiinnittymistä alueelle.

Tulevaisuudessa tarvitaan myös eriytettyjä keinoja kulttuurin jokaisenoikeuksien turvaamiseksi koko maassa.

Ehdotamme, että maaseudun monipuolisten kulttuuripalveluiden varmistamiseksi harkittaisiin erityisen valtionavustuksen perustamista. Tämä avustus tukisi kuntia ja taidelaitoksia järjestämään kulttuuripalveluja harvaan asutuilla alueilla, esimerkiksi tuomalla taide- ja kulttuurialan ammattilaisia kiertueille sekä järjestämällä yhteisöllisiä tapahtumia. Tällainen tuki edistäisi alueellista tasa-arvoa ja kulttuuripalvelujen saavutettavuutta.

Tätä ajatusta tukevia kokeiluja on ollut jo: muun muassa Taiteen edistämiskeskuksen hama-rahoitus (2022-2023) tarjosi tukea taide- ja kulttuurisisältöjen tuottamiseen harvaan asutuille maaseutualueille. Tulevaisuudessa vastaavanlaisissa maaseudulle kohdistuvissa rahoituksissa tulisi kiinnittää erityistä huomiota kaupunki-maaseutu -luokitukseen ja kohdistaa tukea myös ydinmaaseutualueille. Tuoreen kuntien kulttuurin peruspalveluarvioinnin mukaan maaseutumaisilla kunnilla on kaupunkimaisia ja taajaan asuttuja kuntia useammin haasteita toteuttaa kuntien kulttuuritoiminnasta annetussa laissa mainittuja tehtäväalueita. Kulttuurin jokaisenoikeuksien turvaamiseksi tuleekin kiinnittää erityistä huomiota maaseutumaisiin alueisiin.

Hangasluoma Hanna
Etelä-Pohjanmaan liitto